

Kleine Houtstraat 37

De Pellicaen

Haarlem heeft in het verleden diverse rederijkerskamers gehad. Eén daarvan is het nog steeds bestaande “*Trou moet Blycken*”. Deze rederijkerskamer heeft nu haar vestiging in de Grote Houtstraat 115. Ze is al heel oud. Hoe oud is niet duidelijk bekend, maar zeker van voor 1503 toen de kamer voor het eerst in de archiefstukken als “Oude kamer” werd genoemd.

Een rederijkerskamer bestond uit een groep burgers met belangstelling voor dichtkunst en toneelspel. Door het stadsbestuur werden zij ook wel ingeschakeld bij feesten, zoals voor de blijde inkomst van de Landsheer of -Vrouw en bij het organiseren van optochten en toneelvoorstellingen. Daarmee bepaalden zij mede het aanzien van de stad. Een belangrijke gebeurtenis voor een rederijkerskamer was vroeger het Landjuweel. Daarvoor kwamen kamers uit verschillende steden tegen elkaar uit in het opvoeren van toneelstukken en het houden van symbolische optochten.

In 1606 waren de Haarlemse “Pelikanisten” de gastheer van zo’n evenement. Veertien bezoekende kamers schonken bij die gelegenheid schilderstukken op houten panelen met veel symboliek erin verwerkt, de zogenaamde blazoenen. In de huidige sociëteit van de Kamer in de Grote Houtstraat hangen er nog verschillende.

Op Trou’s eigen blazoen prijkt de pelikaan die haar jongen voedt met het bloed uit haar opengepikte borst. Je ziet deze voorstelling op het huis in de Kleine Houtstraat 37 afgebeeld op de gevelsteen tussen de ramen op de eerste verdieping. Onder de steen staat het devies van de rederijkerskamer: “*Trou moet blycke*”. Opvallend is dat de afgebeelde vogel niet op een pelikaan lijkt, maar meer op een adelaar. Waarschijnlijk was in die tijd een adelaar qua verschijning meer bekend dan een pelikaan.

In de tweede helft van de 17de eeuw begon de ontwikkeling die Trou veranderde van een rederijkerskamer in de huidige herensociëteit.

Eén van de voorlieden van de rederijkers, die zich Pelikanisten noemden, was Willem Fransz. Hij bezat in 1609 dit pand in de Kleine Houtstraat, dat hij de naam “*DE PELLICAEN*” gaf. De jaarsteen met anno 1609 geeft aan wanneer het pand is gebouwd.

Opvallend is dat de straat hier een aantal bochten maakt. Dat heeft een reden. De Kleine Houtstraat was heel vroeger namelijk een dijk die het Spaarne in bedwang moest houden. In de loop der eeuwen zijn de bochten in het water minder geworden en is het moerassige land langs de Spaarneoever opgehoogd om er huizen te kunnen bouwen. De dijk en daarmee de straat bleef daarbij intact met nog steeds een herkenbare lichte verhoging en al haar bochten.

Meer bijzonderheden zijn te vinden in het boek “Gevelstenen van Haarlem” geschreven door Peter van Graafeiland en Theo Bottelier. Peter van Graafeiland is bezig een vernieuwde versie voor te bereiden.

Bron: Oude Gebouwen in Haarlem – J.A.G. van der Steur (1907)
Jaarboek 2013 Vereniging Haerlem